

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

для студентів

спеціальності

014 Середня освіта

освітньо-професійної програми

Образотворче мистецтво

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Код ЄДРПОУ 45307985	
Програма № <u>1550/24</u>	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
	
(підпис)	(прізвище, ініціал)
«...»	20... <u>24</u>

Київ-2024

Розробник: Доценко Альона Олександрівна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Доценко Альона Олександрівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від « 2 » січня 20 24 року № 6

Голова циклової комісії АД Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

« ____ » _____ 2024 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи О. Головчанська Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи ОК Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20 24 / 20 25 н.р. АД (Доценко А.О.), « 29 » серпня 20 24 р., протокол № 1

на 20 ____ / 20 ____ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 ____ / 20 ____ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20 ____ р., протокол № ____

на 20 ____ / 20 ____ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20 ____ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	3 /90
Курс	4
Семестр	8
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	44
Модульний контроль	4
Самостійна робота	42
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у майбутніх вчителів образотворчого мистецтва професійних компетентностей, потреб професійно розвиватися, саморозвиватися і самовдосконалюватися; максимально повно проявляти свій індивідуальний потенціал, творчо його самореалізовувати у професійній діяльності з метою забезпечення високого кінцевого результату в аспекті створення аналогічних умов для прояву індивідуальності учнів, їхньої самореалізації у навчально-виховній діяльності.

Завдання: розвивати у майбутніх вчителів образотворчого мистецтва уявлення про педагогічну діяльність, створювати умови для формування у них гуманної позиції в розуміння мети, завдань власної педагогічної діяльності; ознайомлення майбутніх педагогів з напрямками цілеспрямованого професійного творчого вдосконалення, широко використовуючи психологічний інструментарій, та відповідні методи діагностики формування професійно-педагогічних умінь майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Дисципліна «Основи педагогічної майстерності» забезпечує оволодіння студентами загальними, фаховими та предметними **компетентностями:**

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
ЗК-7	Спроможність виявляти, ставити та вирішувати проблеми у процесі професійної діяльності; працювати в команді.	Модуль 1,2
ЗК-8	Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів професійної етики.	Модуль 1,2
Фахові компетентності		
ФК-5	Уміння моделювати і проводити уроки образотворчого мистецтва різних типів і позаурочні виховні заходи мистецтвознавчого напрямку, використовуючи систему міжпредметних зв'язків.	Модуль 1,2
ФК-6	Формулювання цілей особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-	Модуль 1,2

	особистісних особливостей.	
ФК-8	Застосування комплексу методів і форм організації навчання в професійній діяльності	Модуль 1,2
ФК-11	Здійснення самоконтролю, самоаналізу та об'єктивної самооцінки власної педагогічної діяльності	Модуль 1,2
Предметні компетентності		
	здатність оцінювати власний рівень готовності до педагогічної діяльності;	Модуль 1,2
	уміння проектувати шляхи свого професійного зростання та саморозвитку;	Модуль 1,2
	здатність розпізнавати та аналізувати стилі педагогічного спілкування;	Модуль 1,2
	уміння використовувати прийоми педагогічної взаємодії у спілкуванні;	Модуль 1,2
	уміння конструювати зміст переконуючого впливу, застосовувати різні види і форми прямого й опосередкованого навіювання;	Модуль 1,2
	уміння моделювати педагогічно доцільне розв'язання педагогічної задачі;	Модуль 1,2
	здатність знаходити оптимальну стратегію взаємодії у конфліктній ситуації;	Модуль 1,2

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

ПРН-1

Бути готовими до фахової діяльності в галузі середньої освіти (образотворче мистецтво).

ПРН-3

Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва.

ПРН-9

Володіти методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності.

ПРН-14

Підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських педагогів та митців.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	
8 семестр					
Змістовий модуль 1. Педагогічна майстерність вчителя образотворчого мистецтва					
Тема 1. Педагогічна майстерність у професійній діяльності педагога.	8	2		2	4
Тема 2. Педагогічна творчість учителя як основа формування творчої особистості школяра.	10	2	2		6
Тема 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.	12	2	2	4	4
Тема 4. Культура професійно-педагогічного спілкування. Мова вчителя як умова педагогічної майстерності.	12	4		2	6
Модульний контроль	2				
*Разом:	44	10	4	8	20
Змістовий модуль 2. Майстерність взаємодії вчителя з учнями					
Тема 5. Майстерність педагогічної взаємодії.	10	2		2	6
Тема 6. Майстерність забезпечення взаємодії в педагогічному спілкуванні.	8	2	2		4
Тема 7. Педагогічні конфлікти: види, причини виникнення.	8	2	2		4
Тема 8. Педагогічний такт вчителя та його майстерність у розв'язанні педагогічних конфліктів.	10	2	2	2	4
Тема 9. Майстерність педагога у проведенні індивідуальної бесіди.	8	2	2		4
Модульний контроль	2				
*Разом	46	10	8	4	22
*Усього:	90	20	12	12	42

*з урахуванням модульного контролю

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Педагогічна майстерність вчителя образотворчого мистецтва

Тема 1. Педагогічна майстерність у професійній діяльності педагога.

Складові педагогічної майстерності, рівні педагогічної майстерності, принципи удосконалення педагогічної майстерності, особливості оволодіння педагогічною майстерністю.

Основні поняття теми: майстерність, педагогічна майстерність, педагогічна техніка, педагогічний такт

Практичне заняття 1. Самовиховання та творчий розвиток педагога.

Рекомендована література: основна [3, 5] додаткова [7,8,11,14].

Тема 2. Педагогічна творчість учителя як основа формування творчої особистості школяра.

Сутність і специфіка педагогічної творчості учителя. Особливості педагогічної праці. Структура творчого педагогічного процесу. Умови, що сприяють розвитку педагогічної творчості учителя. Форми і методи розвитку педагогічної творчості учителя.

Розвиток ідей В. Сухомлинського з формування творчої особистості в педагогічній теорії та практиці сучасної освіти України.

Основні поняття теми: педагогічна творчість, педагогічна праця.

Семінарське заняття 1. Сутність педагогічної майстерності та педагогічної творчості вчителя.

Рекомендована література: основна [3, 4, 5] додаткова [8,10,12].

Тема 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.

Педагогічні здібності педагога. Поняття «педагогічна техніка». Різновиди педагогічної техніки: зовнішня техніка та внутрішня техніка.

Характеристика внутрішньої техніки вчителя. Шляхи досягнення емоційної саморегуляції.

Характеристика зовнішньої техніки вчителя. Елементи зовнішньої техніки вчителя: вербальні (мовні) та невербальні (міміка, пантоміміка) засоби. Особливості позитивних та негативних жестів. Специфіка візуального контакту (контакту очей), тактильної комунікації (дотику) та міжособистісного простору.

Основні поняття теми: педагогічні здібності, педагогічна техніка, зовнішня техніка, внутрішня техніка, педагогічна технологія, техніка самопочуття, культура мовлення.

Семінарське заняття 2. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.

Практичне заняття 2-3. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.

Рекомендована література: основна [1, 3, 4, 5] додаткова [7,9,11,14].

Тема 4. Культура професійно-педагогічного спілкування. Мова вчителя як умова педагогічної майстерності, вербальна і невербальна комунікація.

Поняття «спілкування», «педагогічне спілкування» та його характеристики. Основні різновиди педагогічного спілкування: безпосереднє, опосередковане, бажане, небажане, індивідуальне, колективне, монологічне, діалогічне, полілогічне. Контакт у педагогічному спілкуванні. Комунікативність викладача.

Основні поняття теми: спілкування, педагогічне спілкування, контакт, діалог, монолог, комунікативність.

Практичне заняття 4. Культура професійно-педагогічного спілкування.

Рекомендована література: основна [1, 2, 3, 4] додаткова [9,10,11,12].

Змістовий модуль 2. Майстерність взаємодії вчителя з учнями

Тема 5. Майстерність педагогічної взаємодії.

Суть педагогічної взаємодії. Принципи педагогічної взаємодії. Класифікація методів педагогічної взаємодії. Комунікативність вчителя як інструмент педагогічного впливу.

Основні поняття теми: педагогічна взаємодія, педагогічний вплив, педагогічна вимога, оратор.

Практичне заняття 5. Майстерність педагогічної взаємодії.

Рекомендована література: основна [2, 3] додаткова [8,9,10,11,13].

Тема 6. Майстерність забезпечення взаємодії в педагогічному спілкуванні.

Особистість учителя як інструмент впливу в педагогічній взаємодії. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування. Увага та уява вчителя.

Способи комунікативного впливу: переконання і навіювання.

Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтегративного компонента педагогічної взаємодії.

Основні поняття теми: сторони педагогічного спілкування, увага вчителя, уява вчителя.

Семінарське заняття 3. Майстерність забезпечення взаємодії в педагогічному спілкуванні.

Рекомендована література: основна [2, 3] додаткова [8,9,10,11,13].

Тема 7. Педагогічні конфлікти: види, причини виникнення.

Характеристика і види педагогічних конфліктів. Види конфліктів між вчителем та учнем. Міжособистісні конфлікти у педагогічному колективі. Шляхи попередження конфліктів.

Основні поняття теми: педагогічний конфлікт, прості і складні конфлікти у школі, фахові конфлікти, конфлікт сподівань.

Семінарське заняття 4. Способи розв'язання педагогічних конфліктів.

Рекомендована література: основна [1, 2, 3] додаткова [10,11,14].

Тема 8. Педагогічний такт вчителя та його майстерність у розв'язанні педагогічних конфліктів.

Поняття педагогічний такт. Вимоги до вчителя. Різниця між педагогічним тактом і педагогічною тактикою.

Сутність, структура, класифікація, причини, динаміка конфлікту.

Головні моделі поведінки особистості в конфліктній взаємодії. Типи конфліктних особистостей. Технології раціональної поведінки в конфлікті. Психологія переговорного процесу у вирішенні конфліктів. Внутрішньоособистісні конфлікти. Головні психологічні концепції, форми прояву та засоби вирішення.

Основні поняття теми: педагогічний такт, педагогічна тактика, конфлікт.

Семінарське заняття 5. Педагогічний такт вчителя та його майстерність у розв'язанні педагогічних конфліктів.

Практичне заняття 6. Педагогічний такт вчителя та його майстерність у розв'язанні педагогічних конфліктів.

Рекомендована література: основна [1, 2, 3] додаткова [10,11,14].

Тема 9. Майстерність педагога у проведенні індивідуальної бесіди.

Поняття індивідуальна бесіда. Етапи організації індивідуальної бесіди: накопичення згод; пошук спільних інтересів; прийняття особистих якостей і принципів співрозмовника; виявлення рис, негативних для взаємодії; реалізація індивідуального підходу; узгоджена взаємодія.

Чинники, які ускладнюють спілкування: прогнози, накази, негативна критика, апелювання до обов'язків.

Методика контактної взаємодії як технологія забезпечення контакту. техніка взаємодії у процесі аналізу проблеми та пошуку її вирішення. Прийоми педагогічної взаємодії. Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні.

Основні поняття теми: індивідуальна бесіда.

Семінарське заняття 6. Майстерність педагога у проведенні індивідуальної бесіди.

Рекомендована література: основна [2, 3] додаткова [7,8,9,14].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5
Відвідування семінарських занять	1	2	2	4	4
Відвідування практичних занять	1	4	4	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	4	40
Робота на практичному занятті	10	4	40	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання тестових завдань	10	1	10	1	10
Разом			116		111
Максимальна кількість балів: 227					
Розрахунок коефіцієнта: 2,27					

6.2. Критерії оцінювання виконання практичних та відповіді на семінарському занятті

Критерії оцінювання за 10 бальною шкалою

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Відмінний рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з, можливими, незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих (грубих) помилок, але не містить повних обґрунтувань
8	В цілому добрий рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
7	Посередній рівень виконання завдань/відповідь містить значну кількість недоліків та/або незначну кількість помилок
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю, наявністю недоліків та помилок
3-4	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати

	такі знання при вирішенні завдань
1-2	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня.

6.3 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання (оцінюється в 5 балів).

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали за виконання завдання
1	Майстерність учителя в керуванні психічним самопочуттям	14	5
2	Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності	14	5
3	Педагогічний досвід – шлях до педагогічної майстерності	14	5
Разом		42	15

Загальні критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
5	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
4	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити

	висновки. У відповідях допущені несуттєві помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
3	Студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти й події, робити висновки, але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
2	Оцінюється завдання, що містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення.
1	Оцінюється завдання, що містять знання у формі окремих фактів, елементарних уявлень, що відтворюють незначну частину навчального матеріалу, володіють окремими видами умінь на рівні копіювання зразка, виконання певної навчальної дії.

6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і семінарських занять в письмовій формі. Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години. Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить 25 різних за формою тестів. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

Максимальна кількість балів за виконання роботи – 25.

6.5. Форма семестрового контролю - залік.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами проміжного контролю. Результати заліку оцінюються за стобальною шкалою відповідно до кількості набраних балів і оголошуються на останньому занятті. Оцінка виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт для проміжного контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. У разі невиконання окремих обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студент повинен виконати їх і прозвітуватись у строк до останнього заняття. Час та порядок виконання робіт і звітування визначає викладач.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED : Рецепти найкращих спікерів : пер. О. Асташевої. Київ : Наш формат, 2016. 256 с.
2. Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування : пер. Н. Лазаревич. Харків : Фабула, 2019. 304 с.
3. Гриньова М. В., Пивовар Н. М. Сучасний стан розвитку навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності». Наукова школа академіка Івана Зязюна у працях його соратників та учнів: матеріали IV Міжн. наук.-практ. конфер. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. С. 221–225.
4. Кацавець Р. Ораторське мистецтво. 2-ге вид. Київ : Алерта, 2018. 216 с.
5. Онуфрієнко Г.С. Риторика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 624 с.
6. Олійник О. Сучасна ділова риторика : навч. посіб. Київ : Кондор, 2018. 166 с.

Додаткова література:

7. Амонашвілі Ш. Педагогічні притчі. Виховання серцем / Шалва Амонашвілі. – Харків: Школа, 2017. – 256 с.
8. Вагнер Т. Мистецтво навчати / Т. Вагнер, Т. Дінтерсміт. – Київ: Наш Формат, 2017. – 312 с.
9. Корчак Я. Як любити дитину / Януш Корчак. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 208 с.
10. Конгер Дж. Мистецтво переконування : пер. Г. Прудка. Київ : #книголав, 2017. 88 с.
11. Масютіна М. Дебати. Організація і проведення. Київ : Шільний світ, 2019. 144 с.
12. Паркер П. Мистецтво збиратися разом : пер. О. Гамурарь. Харків : Vivat, 2020. 288 с.
13. Хорошевський А. Промови, що змінили світ : пер. В. Верховень. Харків : Фоліо, 2019, 320 с.
14. Чалдині Р. Психологія впливу : пер. М. Скоробогатов. Харків : «Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 352 с.
15. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / авт.-укл. Н. П. Наволокова. Харків: «Основа», 2020.

Додаткові ресурси:

1. Портал вчителів початкових класів "УРОК" : веб-сайт.
URL:<https://naurok.com.ua/>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт.
URL: <http://nbuv.gov.ua/>.
3. Біла І. Стратегія професійної успішності сучасного педагога.
URL: <http://lib.iitta.gov.ua/705512/1/6%D0%B0.pdf>.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Основи педагогічної майстерності».

Разом: **90 год**: лекції – 20 год., семінарські заняття – 12 год., практичні заняття – 12 год., самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
Назва модуля	Педагогічна майстерність вчителя образотворчого мистецтва					Майстерність взаємодії вчителя з учнями					
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	16-17
Теми лекцій	Педагогічна майстерність у професійній діяльності педагога	Педагогічна творчість учителя як основа формування творчої особистості школяра	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності	Культура професійно-педагогічного спілкування. Мова вчителя як умова педагогічної майстерності		Майстерність педагогічної взаємодії	Майстерність забезпечення взаємодії в педагогічному спілкуванні	Педагогічні конфлікти: види, причини виникнення	Педагогічний такт вчителя та його майстерність у розв'язанні педагогічних конфліктів		Майстерність педагога у проведенні індивідуальної бесіди
Теми семінарських занять		Педагогічна творчість учителя як основа формування творчої особистості	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності				Майстерність забезпечення взаємодії в педагогічному спілкуванні	Педагогічні конфлікти: види, причини виникнення	Педагогічний такт вчителя та його майстерність у розв'язанні педагогічних конфліктів		Майстерність педагога у проведенні індивідуальної бесіди
Теми практичних занять	Педагогічна майстерність у професійній діяльності педагога		Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності	Культура професійно-педагогічного спілкування. Мова вчителя як умова педагогічної майстерності		Майстерність педагогічної взаємодії			Педагогічний такт вчителя та його майстерність у розв'язанні педагогічних конфліктів		
Самостійна робота	СО			СО			СО				
Види поточного контролю	МКР 1					МКР 2					
Підс. контр.	Залік										